

Küreselleşmenin Üniversite Öğrencilerinin Eğitim Kararları ve Kimlik İnşası Üzerindeki Etkisi: Sosyolojik Bir Perspektif

The Impact of Globalization on University Students' Educational Decisions and Identity Construction: A Sociological Perspective

Sorumlu Yazar

Adem**Yurdunkulu**

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul/ Türkiye,
İbn Haldun Üniversitesi, Eğitim
Bilimleri Fakültesi, Eğitim
Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve
Psikolojik Danışmanlık Programı

adem.yurdunkulu@ihu.edu.tr

orcid: 0000-0001-7879-3184

Atıf Citation

Yurdunkulu, A. (2025).
Küreselleşmenin Üniversite
Öğrencilerinin Eğitim
Kararları ve Kimlik İnşası
Üzerindeki Etkisi: Sosyolojik
Bir Perspektif. *BABUR
Research*, 4(1), 77–95.

Gönderim Submitted
07.05.2025**Revizyon Revision**
21.05.2025**Kabul Accepted**
05.06.2025**Yayın Tarihi Publication Date**
19.06.2025

BABURRESEARCH

Öz

Sosyal bilimlerin her dalında yaygın olarak kullanılan bir kavram olan küreselleşme, genellikle bir durumdan ziyade bir yönelim/egilim ya da bir zihniyete işaret eder. Küreselleşme sadece sosyolojide değil toplumsal alanda da değişimleri temsil etmektedir. Dünyanın bütünleşmesi sürecinde tek tip dinamik yoktur çünkü küreselleşmenin hem ekonomik hem de siyasi, teknolojik ve kültürel yönleri vardır. Küreselleşmeyi daha iyi anlayabilmek için ayrı başlıklar altında incelemek gerekir. Bu araştırma küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisine odaklanacaktır. Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin eğitim tercihlerinin küreselleşmenin sunduğu fırsatlardan nasıl etkilendiğini derinlemesine araştırmak ve genç yetişkinlerde kültürel kimlik ve aidiyet algısının nasıl şekillendiğini ortaya koymaktır. Araştırma nitel bir yöntem olan fenomenolojik desende yürütülmüştür. Kolay ulaşılabilirlik gözetilerek, gönüllü, 21-24 yaş aralığında yer alan 4 kadın ve 4 erkek olmak üzere toplam 8 katılımcıya ulaşılmış, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde araştırmacı tarafından açık uçlu sorulardan oluşturulan görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. Görüşmeler yaklaşık 35-40 dakika sürmüş ve veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve bulgular sunulmuştur. Araştırma bulgularından dört başlık ortaya çıkmıştır: (1) Eğitimde Küreselleşmenin Tanımı ve Üniversite Eğitimine Etkisi, (2) Yurtdışında Eğitim ve Uluslararası Programlara Katılım, (3) Küreselleşmenin Kişisel Kimlik Algısı Üzerindeki Etkisi, (4) Fırsatlar ve Zorluklar. Bu doğrultuda öğrencilerin kültürel kimlik ve aidiyet algısının olumlu şekillenmesinde sosyolojik açıdan aile yapısının da ele alınması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: küreselleşen eğitim, öğrenci kimliği inşası, eğitim seçimleri**Abstract**

Globalization, a concept widely employed across all branches of the social sciences, is typically regarded not as a static “state” but rather as a “tendency,” “orientation,” or mindset. As the definition suggests, globalization reflects changes not only within the field of sociology but also across broader societal domains. The process of global integration does not follow a singular trajectory, as globalization encompasses economic, political, technological, and cultural dimensions. In order to fully grasp its complexity, globalization must be examined under distinct thematic categories. This study focuses on the impact of globalization on education. Specifically, it aims to explore how the opportunities presented by globalization influence university students' educational preferences and how young adults' perceptions of cultural identity and belonging are shaped in this context. The study was conducted using a qualitative research design, specifically phenomenology. A total of eight participants—four women and four men between the ages of 21 and 24—were selected through convenience sampling. One-on-one, face-to-face interviews were carried out with voluntary participants. An interview form composed of open-ended questions developed by the researcher was used during the data collection process. The data obtained were subjected to categorical content analysis. Each interview lasted approximately 35–40 minutes. Following content analysis, the findings were organized under four thematic categories: (1) The Definition of Globalization in Education and Its Impact on Higher Education, (2) Studying Abroad and Participation in International Programs, (3) The Impact of Globalization on Perceptions of Personal Identity, and (4) Opportunities and Challenges. In this context, family structures should also be dealt with sociologically perspective in the positive shaping of students' perception of cultural identity and belonging.

Keywords: globalized education, student identity construction, educational choices

1. Giriş

Küreselleşme yalnızca ekonomi, felsefe ve din alanlarında değil, aynı zamanda eğitim, kültür ve ideoloji alanlarında da gerçekleşmektedir. Küreselleşmenin hem olumlu hem de olumsuz yönleri olmakla birlikte; sosyal, politik, ekonomik ve kültürel boyutlardaki etkileri farklılık göstermektedir. Bu araştırma açısından en önemli konu, küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisidir. Bu makalenin temel amacı, eğitimde küreselleşmeyi ve bu sürecin üniversite öğrencilerinin kimlik inşasına nasıl etki ettiğini incelemektir. Küreselleşmenin etkileri, teknolojideki atılımlar ve toplumsal taleplerdeki değişimlerle birlikte, eğitim ortamı hızlı bir şekilde dönüşmektedir (Catacutan vd., 2023). Tarihsel gelişim incelendiğinde, eğitimin ahlaki ve sosyal gelişime odaklanan bir yapıdan küresel piyasa taleplerinin yön verdiği daha maddi temelli bir yaklaşıma evrildiği görülmektedir. Nitekim geçmişte farklı eğitim sosyolojileri ve kültürleri mevcutken, günümüzde eğitim küresel ihtiyaçlara yanıt verecek şekilde tekdüze hâle gelmiştir (Razak ve Abbas, 2011). Modern eğitim, küreselleşen dünyada hızla değişen küresel yapıya öğrenci hazırlamalıdır (Nikitina ve Ishchenko, 2023). Etkili eğitim sistemlerinin, bireyleri ve toplulukları küreselleşmenin getirdiği zorluklara karşı güçlendirmede ve topluma anlamlı katkılar sağlamada hayati öneme sahip olduğu her zaman hatırdta tutulmalıdır. Küreselleşme ile eğitim arasında karmaşık bir ilişki mevcuttur ve bu nedenle özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki etkisi daha da büyüktür; küreselleşme bilgi paylaşımını ve kültürel alışverişi kolaylaştırmaktadır (Bakhtiari ve Shajar, 2011). Eğitim ortamının değişimi ve belirli standart ölçütlerin devreye girmesiyle, eğitimde küreselleşmenin hızlı bir şekilde gerçekleştiği görülmektedir. Bu bağlamda, eğitim daha uyumlu ve istikrarlı bir küresel yapı oluşumuna katkı sağlamaktadır (Brandl, 2023). Dolayısıyla çokkültürlü eğitimin küreselleşmenin bir sonucu olduğu ve farklı etnik gruplardan öğrenciler arasında bir iletişim ve etkileşim aracı işlevi gördüğü söylenebilir. Öte yandan, bazı araştırmacılar küreselleşmeyi ekonomik ilerleme ve modernleşme aracı olarak değerlendirirken, bazıları ise yerel kültürleri ve değerleri zayıflatan yeni bir sömürgecilik biçimi olarak görmektedir (Razak ve Abbas, 2011). Bu iki farklı görüşün varlığı, alanyazında farklı araştırmaların yapılmasına ve farklı kavramların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Küreselleşme ve bağlantılılık çağında dünya bir “küresel köy” hâline gelmiştir (Gupta, 2022). Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı küreselleşmenin üniversite öğrencilerinin eğitim tercihleri, kariyer planlamaları ve kültürel kimlik algılarını nasıl etkilediğini incelemektir. Özellikle küreselleşme ile birlikte öğrencilerin edindikleri yurtdışında eğitim görme imkânları ve uluslararası burs programları gibi fırsatların yanı sıra yerel kültürle çatışma ve kimlik karmaşası gibi kültürel zorluklarla karşılaşmalarının eğitimdeki deneyimlerini ve tercihlerini nasıl şekillendirdiği araştırılacaktır.

Küreselleşen bir eğitim ortamında müfredat geliştirme ve bağlantılı bir dünyanın

gereksinimlerine yanıt verme konusundaki bir çalışmada, yetkinlik temelli eğitimin küresel düzeyde artan biçimde benimsendiği ve bu yaklaşımın problem çözme, eleştirel düşünme ve uyum becerileri gibi yönlerden öğrencilere olumlu katkılar sunduğu vurgulanmaktadır (Catacutan vd., 2023). Sağır (2007), özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra teknoloji ve ekonomideki önemli gelişmeler nedeniyle eğitimin küreselleşmesini ele alarak, bu sürecin dünya genelindeki eğitim sistemlerini nasıl dönüştürdüğünü ve artan öğrenci hareketliliğinin bu eğilimin temel bir göstergesi olduğunu vurgulamaktadır. Müfredat geliştirme süreçlerinin yetkinlik temelli olması büyük önem taşımakta ve bu durumun dinamik küreselleşmiş bir toplumda başarılı bireyler yetiştirmek için hayati olduğu kabul edilmektedir (Catacutan vd., 2023). Mutlu (2024), küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisini incelemiştir; özellikle son beş yılda (2018-2023) Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin sayısı, eğitim düzeyleri, çalışma alanları ve uyruklarına ilişkin eğilimleri Yükseköğretim Kurulu'nun istatistiksel verileri aracılığıyla analiz etmiştir. Öte yandan, Sağır (2007), teknolojik ilerleme, ekonomik rekabet ve nitelikli iş gücü talebi gibi değişkenler nedeniyle eğitimin ülkeler açısından stratejik bir önem kazandığını ifade etmektedir.

Bu tercihlere dair etkiler başka araştırmalarda da ele alınmıştır. Karaman (2010), öğrenciler, öğretmenler ve diğer personelin ülkeler arası hareketliliğinin arttığını; eğitimin uluslararasılaşmasının bilgi dolaşımında olduğu gibi eğitim politikalarını ve stratejilerini de etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca müfredatlar, notlandırma sistemleri, diplomalar ve belgelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yeniden düzenlenmeye başlandığı ifade edilmiştir (Karaman, 2010). Küreselleşmenin etkisinin üniversite öğrencilerinin eğitim tercihlerinde kendini göstermeye başladığı görülmektedir. “Ülkeler arası yükseköğretim kurumları arasında artan iş birliği ve düzenlemeler” ile “öğrencileri küreselleşmiş bir dünyaya hazırlamayı içeren kurumsal misyonlar”, bu küresel ortamın iki temel yanıtıdır (Chow, 2013). Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı İbn Haldun Üniversitesi öğrencilerinin eğitim tercihlerini küreselleşmenin sunduğu fırsatların nasıl etkilediğini araştırmak ve genç yetişkinlerde kültürel kimlik ve aidiyet algısının nasıl şekillendiğini ortaya koymaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki iki önermeye yanıt aranmıştır:

- Küreselleşme, üniversite öğrencilerinin eğitim deneyimlerini nasıl şekillendirmektedir?
- Küreselleşme, üniversite öğrencilerinin kimlik algısında nasıl dönüşüm sağlamaktadır?

2. Literatür Taraması

Alanyazın taraması kapsamında küreselleşmenin eğitime yansımaları Şekil 1.'de verilmiş, sonrasında ise her bir başlık açıklanmaya çalışılmıştır.

Şekil 1. Küreselleşmenin Eğitim Yansımaları

2.1 Küreselleşmenin Eğitim Üzerindeki Etkisi

Karaman (2010), küreselleşmenin karmaşık bir olgu olduğunu ve eğitim üzerindeki önemli etkilerini tanımlamakta; küreselleşmenin ekonomik, politik ve kültürel boyutlarıyla kurduğu iletişimin dünya genelinde hem bir örneklemeye hem de çeşitliliğe yol açtığını vurgulamaktadır. Balay (2004) ise, küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim kavramlarının birbirleriyle ilişkili olduğunu belirtmiş ve bu konulardaki güncel yaklaşımların analiz edilmesi ile son gelişmelerin eğitime etkisinin araştırılması gerektiğini ifade etmiştir. Türkiye dâhil olmak üzere eğitim sistemlerinin, teknolojik ve kaynaklara erişimdeki eşitsizliklerin doğurduğu zorluklar göz önüne alındığında, küreselleşmiş bağlama uyum sağlamaları gerekmektedir. Bu bağlamda küreselleşmenin eğitimi yeniden şekillendirdiği ve daha uluslararası ve bağlantılı hâle getirdiği söylenebilir. Nitekim bu konuda farklı çalışmalar mevcuttur. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim sistemlerine etkisi büyük olmuş, müfredat ve pedagojik yaklaşımların yeniden yapılandırılmasını gerektiren küreselleşmiş eğitim çerçevelerine doğru bir yönelim başlamıştır. Bu çerçevede, Karaman (2010), eğitimin küreselleşmeyle ilişkisine dikkat çekmiş ve eğitimde küreselleşmeyi tek bir düzen olarak ele almıştır. Değişimle birlikte, eğitim ticarileşmeye başlamış ve özellikle gelişmiş ülkelerde “kurumsal üniversitelerin” ortaya çıkmasına neden olmuştur. Uluslararası öğrenci hareketliliği ve bilginin küresel

ekonomi içindeki bir meta hâline gelmesi süreci oldukça önemli olup birçok çalışmada ele alınmıştır. Karaman (2010), üniversiteler ile ulus-devletler arasındaki ilişkiyi küreselleşme bağlamında incelemiş ve yükseköğretim kurumlarının giderek daha fazla piyasa odaklı ve rekabetçi hâle geldiğini belirtmiştir.

Küreselleşmenin etkileri ve üniversite öğrencilerinin eğitim yaşamlarındaki tercihleri yeni fırsatlar sunarken, kimlik inşası bağlamında ortaya çıkan unsurlar da yeni bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda farklı biçimlerde yürütülmüş birçok makale ve çalışma mevcuttur. Mutlu (2024), çalışmasında uluslararası öğrenci sayısında istikrarlı bir artış olduğunu ve özellikle işletme lisans programlarının en çok tercih edilen bölümler olduğunu belirtmiştir. Çalışma, konunun daha iyi anlaşılması için ileri düzeyde nicel araştırmalar yapılmasını önermekte ve eğitim kurumlarının küresel rekabet ortamında uluslararası öğrencileri çekmek için proaktif stratejiler geliştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Eğitimin uluslararasılaşması yalnızca kültürel ve sosyal bir dönüşüm olarak değil, aynı zamanda ülkelerin yabancı öğrencileri çekme ve eğitim alanındaki sunumlarını geliştirme yarışına girdikleri ticari bir fırsat olarak da değerlendirilmektedir. Küreselleşmenin ulusal ekonomiler üzerindeki etkisi ve ülkelerin küresel pazarda rekabet edebilmek için eğitim yapılarını değiştirme ihtiyacı vurgulanmaktadır (Sağırlı, 2007). Brandl (2023), çalışmasında eğitimin dönüştürülmesi gerektiğini ve dünyanın geri dönülmez biçimde bu yöne ilerlediğini ifade etmektedir. Eğitim kuramları, örnek olay incelemeleri ve müfredat geliştirme dahil olmak üzere birçok araştırma yapılmıştır ve bu dönüşümlerin küresel istikrar ve çatışmaların çözümü için gerekli olduğu belirtilmektedir. Küreselleşmiş bir dünyada eğitime yönelik toplumsal yaklaşımda çokkültürlü eğitim büyük önem taşımakta olup, adalet, eşitlik ve onur gibi değerlerin öne çıktığı bütüncül bir perspektifin gerekliliği eğitim sistemi açısından ortaya çıkmaktadır (Gupta, 2022).

Giridharan ve Ling (2019), uluslararasılaştırılmış müfredatların günümüzde bir gereklilik olduğunu; öğretim yöntemleri ile eğitimin ve yaşamın küresel bağlamda ele alınmasının sosyal entegrasyon yolunu hızlandığını belirtmiştir. 21. yüzyıl becerilerinin eğitimdeki önemi ele alınmakta, öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamlarının hızla değişen dünyaya uyum sağlaması gerektiği vurgulanmaktadır (Çiftçi vd., 2021). Eğitim sistemlerinin, bireyleri hızla değişen küresel çevreye hazırlamak için daha esnek ve kapsayıcı, iş birliği, yaratıcılık ve etkili değerlendirme yöntemlerini teşvik eden çerçeveler geliştirmesi gerekmektedir (Nikitina ve Ishchenko, 2023). Küresel eğitimin farklı disiplinlerdeki etkisi unutulmamalıdır: tıp, hukuk, mühendislik gibi alanlarda etkisi görülmekte ve diğer alanlar da küresel eğitim sahasına dahil olmaktadır. Bu bağlamda Williams (2015), küreselleşmenin özellikle hukuk eğitimine etkisini değerlendirmekte, öğrencilerin yalnızca yerel hukuk sistemlerinin ötesinde bilgi ve beceri edinmeleri gerektiğini vurgularken, aynı zamanda küresel hukuk ortamının anlaşılmasının da önemine dikkat çekmektedir. Dinamik bir yapıya sahip bilgi toplumunun küreselleşen

dünyaya yapısal olarak uyum sağlaması gerektiği ve bu değişen ortamda okul, öğrenci, öğretmen ve toplumun rolleri büyük önem kazandığı ifade edilmektedir (Balay, 2004). Okon ve Chukwurah (2020) tarafından yapılan araştırmada, mesleki eğitim veren öğretim elemanlarının, öğrencilerini küreselleşmiş iş gücüne hazırlamak için daha iyi teknolojik eğitim almaları gerektiği vurgulanmaktadır. Eğitim, öğrencilerde eleştirel düşünmeyi, uyum yeteneğini ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmeli ve bu zorluklara karşı evrilerek bütüncül bir yapı arz etmelidir. Öğretmenlerin rolü yeniden tanımlanmalı; bilgi aktarıcı olmalarının ötesinde öğrenmenin kolaylaştırıcıları olarak hareket etmeleri, hem küreselleşmenin hem de eğitimin ilerlemesi için önemlidir (Balay, 2004).

2.2 Öğrencilerin Yurt Dışını Tercih Etmeleri

21. yüzyıl becerilerinin temel özelliklerini ve boyutlarını tanımlamak öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitimsel hedeflere ulaşmadaki rollerini anlamak açısından her zaman önemlidir. Eğitim ortamlarının eleştirel düşünme, yaratıcılık ve iş birliğini teşvik edecek şekilde nasıl yapılandırılabilceği her zaman dikkate alınmalı ve bireylerin modern yaşamın karmaşıklıkları içinde topluma etkili biçimde katkı sağlayacak şekilde hazırlanması amaçlanmalıdır. Teknolojinin öğretmenlerin öğretim becerilerine etkisi önemli bir araştırma konusudur. Bu kapsamda Okon ve Chukwurah (2020), küreselleşmiş ekonomi sonucunda içerik sunumunu etkili biçimde gerçekleştirebilmek için mesleki eğitim veren öğretim elemanlarının sahip olması gereken teknoloji odaklı temel öğretim becerilerini ele almıştır. Iryna Nikitina ve Tetyana Ishchenko (2023), yükseköğretimi küreselleşmiş bir öğrenme sistemi bağlamında bir süreç olarak değerlendirmekte ve açık öğrenme yaklaşımını, çeşitli çağdaş eğitim modellerinin güçlü ve zayıf yönlerini belirleme açısından yenilikçi bir yöntem olarak açıkça vurgulamaktadır. Özdemir ve İlhan (2021), Türkiye’de küreselleşmenin en büyük tetikleyicilerinden biri olan beyin göçü olgusunu ele almış ve öğrencilerin neden yurt dışında eğitim görmeyi tercih ettiklerine odaklanmıştır. Araştırma bulgularına göre, aile etkisi, mesleki gelişim arzusu, akademik istekler ve yerel eğitim politikalarından duyulan memnuniyetsizlik, öğrencileri uluslararası eğitim arayışına yönlendirmektedir (Özdemir ve İlhan, 2021). Esas önemli olan bireylerin elde tutulmasıdır ve yetenekli mezunların topluma katkı sağlayacak biçimde istihdam edilmesini önceleyen bir politika değişikliğine ve reforma ihtiyaç duyulmaktadır (Özdemir ve İlhan, 2021). Beyin göçü ulusal kalkınmanın önündeki en büyük engellerden biridir ve öğrencilerin yurt dışında eğitim alma kararlarını etkileyen faktörlerin kapsamlı şekilde incelenmesi büyük önem taşımaktadır (Özdemir ve İlhan, 2021).

2.3 Küreselleşmiş Eğitimin Kimlik İnşasına Etkisi

Bu çalışma, küreselleşmenin karmaşık dinamiklerini ve sosyal kimlik inşası üzerindeki etkisini incelemekte, kolektif eylem ve kültürel etkileşimler üzerindeki etkilerini tartışmaktadır (Rosenmann vd., 2016). Bireylerin yerel kültürlerle olduğu

kadar küreselleşmiş Batı kültürü ve insanlıkla nasıl özdeşleştiklerinin analiz edilmesine vurgu yapılmakta; bireylerin belirli kültürleri ayrıcalıklı gören dışlayıcı kimlikler geliştirebileceği ifade edilmektedir (Rosenmann vd., 2016). Bu nedenle, küreselleşmenin psikolojik etkileri ve eğitimdeki baskın rolü mutlaka araştırılmalıdır. Nitekim yapılan araştırmalar, küreselleşmenin sosyal sorumluluğu teşvik eden, kapsayıcı küresel kimlikler geliştirdiğini ve bu kimliklerin küresel sorunlara yanıt verdiğini, psikolojik etkilerin büyük olduğunu ve psikoloji disiplininin küreselleşmenin getirdiği zorluklara karşı yanıtları anlamada kritik rol oynadığını vurgulamaktadır (Rosenmann vd., 2016). Başka bir çalışmada ise küreselleşme ile kültürel kimlik arasındaki karmaşık ilişki incelenmekte, küreselleşmenin bireylerin ve toplumların kimliklerini algılama ve ifade etme biçimini önemli ölçüde etkilediği gösterilmektedir (Sherefetdinova, 2024). Sürekli yenilik ve teknolojik gelişmeler karşısında başarılı olabilmek için bireyler açısından yaşam boyu öğrenme zorunludur ve mevcut eğitim sisteminin, öğrencilerin yükseköğretime ulaşmaları ve mesleki güvenlik kazanmaları için gerekli becerileri geliştirecek şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir (Çiftçi vd., 2021).

2.4 Küreselleşmiş Eğitimde Kültürel Faktörlerin Etkisi

Küresel toplumun daha uyumlu bir yapıya kavuşmasına katkı sağlamak herkes açısından önemli bir hedefken, anlayış ve empati kültürünün geliştirilmesi her toplumun amacı olmalıdır ve bu süreçte küreselleşmenin eğitim öncelikli olarak teşvik edilmesi gerekmektedir (Brandl, 2023). Williams (2015), analitik becerilerin geliştirilmesinin, yurtdışında eğitim fırsatlarının sunulmasının ve çokkültürlü farkındalığın teşvik edilmesinin küresel hukuk eğitiminin gelişimi açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Süreçlerdeki sürekli gelişim, bu alandaki uygulamaları hızla değiştirmektedir. Yerel geleneklerin eğitim ve toplum temelli girişimlerle korunması mümkündür ve bu sayede kültürel dayanıklılık geliştirilebilir. Kültürel kimliklerin küresel dünyadaki karmaşıklıklarını aşmak için kültürlerarası farkındalık eğitim yoluyla teşvik edilebilir (Sherefetdinova, 2024). Balay (2004) da makalesinde, küreselleşmenin sınırlar ötesinde iletişim ve iş birliğini artırma fırsatları sunduğunu ancak aynı zamanda kültürel tekdüzelik ve ekonomik eşitsizlikler gibi zorluklar da yarattığını belirterek, küreselleşmenin bütüncül olarak ele alınması ve farklı yönlerinin göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Tomlinson (2003), küreselleşmenin insanların kültürel kimliklerini aşındırdığı ve genellikle Batı kültürel emperyalizminin bir biçimi olduğu yönündeki karamsar görüşleri eleştirmektedir. Aksine, küreselleşmenin bireyleri kültürel açıdan zenginleştirdiği unutulmamalıdır. Tomlinson (2003), kimliğin yalnızca yerel geleneklere bağlı kırılgan bir yapı olmadığını; modernite ve küreselleşmeden etkilenen ve şekillenen karmaşık bir toplumsal yapı olduğunu savunmaktadır. Gerçekte, kültürel kimlikler küresel dünyada daha güçlü biçimde savunulacak, küreselleşme ise kültürel etkileşim ve melezleşme yoluyla farklı kimliklerin çoğalmasını teşvik edecektir. Sonuç olarak küreselleşmenin kimlikleri yok etmediği, aksine onları dönüştürerek

çoğalttığı ve bireylerin aynı anda birden çok kimliği yönetebildiği daha karmaşık bir kültürel manzaranın ortaya çıktığı söylenebilir (Tomlinson, 2003).

3. Yöntem

Bu başlık altında araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama ve veri analiz yöntemi ele alınmaktadır.

3.1 Araştırma Deseni

Bu araştırma, bireylerin deneyimledikleri ancak ifade etmekte zorlandıkları olguları anlamaya yönelik bir nitel araştırma yaklaşımı olan fenomenolojik desene yürütülmüştür. Fenomenoloji deseni; bireyin bir kavram ya da fenomen ile edindiği tecrübelerden ortak mana çıkaran bir desendir. Buradaki amaç belirli bir olguyu yani fenomeni tecrübe eden bireyin yaşadıklarının özünü anlayabilmektedir (Creswell, 2018).

Katılımcıların yurt dışı hedefleri, küresel eğitime ilişkin görüşleri ve bu süreçlerin kimlik inşası üzerindeki etkileri nedeniyle bu desen tercih edilmiştir.

3.2 Çalışma Grubu

Katılımcı öğrenciler araştırmaya gönüllülük esasına göre dâhil olmuş ve çalışmaya anlamlı katkılar sunmuşlardır. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı Demografik Bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Fakülte	Sınıf
K1	Kadın	21	Hukuk	3.Sınıf
K2	Kadın	21	Psikoloji	3.Sınıf
K3	Kadın	24	İslami Bilimler	4.Sınıf
K4	Kadın	21	Hukuk	4.Sınıf
K5	Erkek	23	İşletme	3.Sınıf
K6	Erkek	23	İşletme	3.Sınıf
K7	Erkek	24	İktisat	4.Sınıf
K8	Erkek	23	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	3.Sınıf

Katılımcılar, “K” harfiyle kısaltılmıştır ve diğer bilgiler, katılımcıların kendi beyanlarına göre tamamlanarak tabloya eklenmiştir. Araştırmaya 8 öğrenci katılmış olup, bu öğrencilerin 4’ü kadın, 4’ü erkektir. Yaşları 21 ile 24 arasında değişen katılımcıların büyük çoğunluğu 23 yaşındadır. Katılımcıların akademik birimleri Hukuk, Psikoloji, İktisat, İşletme, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ile İslami İlimler olarak çeşitlilik göstermektedir. Öğrencilerin beşi 3. sınıf, üçü ise 4. sınıf düzeyindedir. Üst sınıf öğrencilerinin tercih edilmesi, lisans sonrası planlamalara dair daha olgun ve farkındalık düzeyi yüksek görüşler sunabilecekleri varsayımına dayanmaktadır. Katılımcılar, araştırmaya gönüllü olarak katılmış ve bilgilerini kendi beyanlarına göre paylaşmışlardır.

3.3 Veri Toplama Aracı ve Veri Analiz Yöntemi

3.3.1 Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formu, katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorular ile küreselleşmenin öğrencilerin eğitim tercihleri ve kimlik inşası üzerindeki etkilerine yönelik 6 sorudan oluşmaktadır. Bu tür görüşmeler, yapılandırılmış görüşmelerdeki katı konu sınırlamasına sahip olmadığı gibi, yapılandırılmamış görüşmelerdeki sınırsız serbestliği de içermez (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, araştırmacı önceden belirlediği konuya ilişkin soruları hazırlar ve bu soruları katılımcılara belirli bir sistematik ve tutarlılık içerisinde yöneltir. Yanıtlar yeterince açıklayıcı olmadığında, veri akışını sürdürmek ve katılımcının iç dünyasını, algılarını ve duygularını daha derinlemesine ortaya çıkarabilmek amacıyla ek sorular (probing) yöneltir. Bu yöntem, araştırmacıya derinlemesine analiz yapma ve daha doğru yorumlara ulaşma imkânı tanır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanma sürecinde araştırmanın amacı dikkate alınmış ve bu doğrultuda alanyazın taraması yapılarak sorular oluşturulmuştur. Tüm bu bilgiler ışığında, amaç doğrultusunda bir görüşme formu taslağı geliştirilmiştir. Bu doğrultuda, sekiz katılımcı ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların izniyle ses kayıtları alınmış ve görüşmeler ortalama 35 dakika sürmüştür.

3.3.2 Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinin temel amacı, katılımcılardan elde edilen verileri kavramsallaştırarak temalar oluşturmaktır. Bu temalar aracılığıyla, katılımcılardan elde edilen neden-sonuç ilişkileri düzenlenebilmekte, okuyucular açısından daha anlaşılır hâle getirilebilmekte ve yorumlamalar sırasında literatürden alıntılarla desteklenebilmektedir.

Araştırma konusuyla ilgili materyaller, ilgili belgelerin toplanması, gerekli taramaların yapılması ve notların alınması yoluyla elde edilmiştir. Tüm katılımcılarla yapılan görüşmelerin ardından ses kayıtları Word dosyasına dönüştürülmüş ve bu işlem birkaç kez tekrarlanarak aktarım sürecindeki hatalar düzeltilmiş, verilerin daha iyi anlaşılması sağlanmıştır. Katılımcılardan alınan yanıtlar her bir soru için ayrı ayrı dosyalanmış ve kategorilere ayrılmıştır. Katılımcılardan gelen ham veriler kodlanmış, temalar oluşturulmuş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Kodlarla temalar karşılaştırılmış, düzenlenmiş ve sonuçlar bu yapı üzerinden yorumlanmıştır. Görüşmelerin ardından elde edilen veriler ve analizler, katılımcı onayı alınarak teyit edilmiştir. Son olarak, elde edilen araştırma bulguları alanyazın ile karşılaştırılmış ve elde edilen veriler doğrudan okuyucuya sunulmuştur.

4. Bulgular

Görüşmeler sonucunda alınan ses kayıtlarının yazıya dökülmesinden sonra her bir görüşmeden elde edilen ifadeler ve katılımcılar aşağıda sunulmaktadır. Elde

edilen anlamlı bulgular, temalar çerçevesinde açıklanmış ve araştırmanın kapsamı doğrultusunda değerlendirilmiştir. Eğitimde küreselleşmenin tanımı ve üniversite eğitimi üzerindeki etkisine dair görüşler Tablo 2.'de verilmiştir.

Tablo 2. Eğitimde küreselleşmenin tanımı ve üniversite eğitimi üzerindeki etkisine dair görüşler

Eğitimde küreselleşmenin tanımı ve üniversite eğitimi üzerindeki etkisine dair görüşler	Katılımcı
<i>“Eğitimde küreselleşme, farklı eğitim konularının standartlaştırılarak benzer müfredatların ortaya çıkmasıdır.”</i>	K1
<i>“Küreselleşme, müfredatların farklı ülkelerde geçerli olabilecek şekilde düzenlenmesini amaçlamaktadır.”</i>	K1
<i>“Üniversiteler, akreditasyonlarla farklı yerlerde geçerli olabilecek bir sistem kurmaya çalışmaktadır.”</i>	K2
<i>“Küreselleşme, üniversitelerin dikkat çekmesine ve başarılı öğrenciler tarafından tercih edilmesine katkı sağlar.”</i>	K2
<i>“Eğitimde küreselleşme, farklı eğitim türlerinin ve akreditasyonların hayata geçirilmesi olarak tanımlanabilir.”</i>	K3
<i>“Küreselleşme, eğitimde tekdüze bir yaklaşımı beraberinde getirdiği gibi eğitim çeşitliliğini de getirir.”</i>	K4
<i>“Küreselleşme, üniversiteler arası etkileşimi ve iş birliğini artırır.”</i>	K4
<i>“Küreselleşme, eğitimde standartların eşitlenmesi ve ortak bir anlayışın geliştirilmesi olarak tanımlanabilir.”</i>	K5
<i>“Üniversiteler, Avrupa ve Amerika'daki üniversitelerin standartlarını benimseyerek onlarla ortak projeler yürütmektedir.”</i>	K5
<i>“Küreselleşme, farklı ülkelerin eğitim sistemlerini tanımayı ve kaynaklarını okumayı teşvik eder.”</i>	K6
<i>“Küreselleşme ile eğitimde kalite ve standartların artırılması hedeflenmektedir.”</i>	K7
<i>“Üniversiteler, küreselleşmeye uyum süreçlerini ve değişim programlarını desteklemektedir.”</i>	K8

Katılımcılar tarafından eğitimde küreselleşmeye dair farklı tanımlar sunulmuştur. Ortak noktalar arasında küresel bir eğitim sistemi kurma girişimleri, eğitimde standartlaşma, çeşitli eğitim sistemlerinin tekdüze hâle getirilmesi ve eğitime erişimin kolaylaştırılması yer almaktadır. Bazı katılımcılar, küreselleşmeyi eğitimde eşitliği ve birliği teşvik eden bir unsur olarak değerlendirmektedir. Bir katılımcıya göre küreselleşme, dünyadaki farklı eğitim yaklaşımlarının eşitlenmesidir.

“Eğitimde küreselleşme, önemli eğitim konularının standartlaştırılması yoluyla müfredatların benzer şekilde ortaya çıkmasıdır; dolayısıyla eğitimde küreselleşme böyle görülmekte ve farklı yerlerdeki eğitim sistemleri tekdüze hâle gelmeye ve dünyanın her yerinde geçerli olabilecek bir sistem üzerine kurulmaya çalışılmaktadır.” (K1)

“Eğitimde küreselleşme, geçmişle kıyaslandığında sadece tek tip bir eğitim değildir. Ben bunu, birçok ülkede geçerli olan farklı eğitim türlerinin veya eğitim biçimlerinin akredite

edilmesi olarak tanımlıyorum.” (K2)

“Bunu eğitimde bir birlik olarak tanımlayabilirim. Çünkü şu anda düşündüğümüzde, her ülkenin, hatta bazen okulların bile farklı eğitim yöntemleri ve yaklaşımları var. Bu nedenle, eğitimde küreselleşmeyi, bu yaklaşımların dünya genelinde eşitlendiği ortak bir eğitim anlayışının gelişimi olarak tanımlayabilirim.” (K4)

Yurtdışında eğitime yönelik olumlu görüşler ve bu görüşleri etkileyen faktörler Tablo 3.’de verilmiştir.

Tablo 3. Yurtdışında Eğitime Yönelik Olumlu Görüşler ve Bu Görüşleri Etkileyen Faktörler

Yurtdışında Eğitime Yönelik Olumlu Görüşler	Katılımcı
“Farklı kültürlerden insanlarla tanışmak ve eğitim sistemlerini karşılaştırmak faydalıdır.”	K2
“Yurtdışı deneyimi, farklı üniversiteleri ve eğitim sistemlerini görmeyi kolaylaştırır.”	K4
“Erasmus gibi programlar, eğitim hayatına farklı bir açıdan bakmayı kolaylaştırır.”	K3
“Yurtdışında eğitim almak, özgeçmişi zenginleştirir ve iş başvurularında öne çıkmayı sağlar.”	K3
“Her bölümün iyi olduğu farklı ülkelerde eğitim almak önemlidir.”	K5
“Yurtdışında eğitim, dil becerilerini geliştirir ve farklı bir bakış açısı kazandırır.”	K7
“Küreselleşme, üniversiteler arası etkileşimi ve iş birliğini artırır.”	K6
“Yurtdışında yüksek lisans ve doktora olanakları, öğrencilerin kendilerini geliştirmesi açısından kaçınılmazdır.”	K8
“Yurtdışı deneyimi, farklı kültürleri gözlemleme ve farklı bir eğitim alma fırsatı sunar.”	K8

Tablo 3.’den de anlaşılacağı üzere katılımcıların çoğu, yurtdışında eğitim görme ya da uluslararası programlara katılma fikrine olumlu yaklaşmaktadır. Bu tür deneyimler, kişisel gelişim, eğitimin kalitesini artırma, farklı kültürleri tanıma ve kariyer olanaklarını genişletme gibi avantajlar sunmaktadır. Yurtdışı deneyimleri, dil becerilerini geliştirme ve farklı eğitim sistemlerini gözlemleme fırsatı da sağlamaktadır.

Bazı örnekler şu şekildedir:

“Çünkü her bölümün iyi olduğu bir ülke var. Mesela psikolojide nöropsikoloji istiyorsan, Hollanda’ya git derler. Ben bu tür bir alternatifi değerlendirmek isterim çünkü başka bir ülkede eğitim almanın, özellikle dil açısından, geleceğim için çok faydalı olacağını düşünüyorum.” (K2)

“Kesinlikle çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Dünya böyle bir küreselleşme düzenindeyken, farklı toplumların sunduğu eğitim imkânlarından yararlanmak ve bu deneyimi yaşamak hayatıma çok şey katacaktır.” (K3)

“Aslında çok isterim. Her ne kadar bir risk gibi görünse de sonuçta farklı bir ülke, farklı

bir yer. Tabii ki eğitim açısından çok faydalı olacağını düşünüyorum. Farklı bir ülkede, farklı bir üniversiteyi görmek.” (K5)

“Özellikle yüksek lisans ve doktora imkânlarının yurtdışında bir öğrenci için kaçırılmaz fırsatlar olduğunu düşünüyorum.” (K8)

Yurtdışında eğitim tercihinde etkili olan faktörler arasında eğitim kalitesi, özgeçmişini güçlendirme, farklı eğitim yaklaşımlarını deneyimleme ve bireysel ilgi alanlarına uygun eğitim alma yer almaktadır. Maddi imkânlar ve aileden uzak kalma endişesi gibi etkenler ise bazı katılımcıların bu fikre daha mesafeli yaklaşmasına neden olmaktadır. Bir katılımcı, yurtdışında eğitimin özgeçmişinde daha olumlu bir izlenim bıraktığını ifade etmiştir. Bazı katılımcılar Erasmus programlarından yararlanmış ya da yararlanmak istediklerini belirtmiştir. Ancak bazıları, yoğunluk ya da cesaret eksikliği gibi nedenlerle bu programlara başvuruda bulunmamıştır. Katılımcılar, uluslararası iş birliklerinin kendilerini yarışmalar ve

Küresel eğitimin değişim ve gelişim üzerindeki etkisi ve insanın yerel kültürle olan ilişkisi üzerindeki etkisine dair görüşle Tablo 4.’te verilmiştir.

Tablo 4. Küreselleşmenin Kişisel Kimlik Algısı Üzerindeki Etkisi

Küreselleşmenin kişisel kimlik algısı üzerindeki etkisine dair görüşler	Katılımcı
<i>“Farklı bir ortamda uzun süre bulunmak, yerel kültürle olan bağın değişmesine neden olabilir.”</i>	K2
<i>“Küreselleşme, bireylerin çevresel faktörler ve dayatmalar karşısında kimlik algılarını değiştirmelerine yol açabilir.”</i>	K4
<i>“Kültürel etkileşimler, kimlik algısında büyük bir dönüşüme neden olabilir.”</i>	K5
<i>“Küreselleşme, daha objektif ve tutarlı bir kişilik gelişimine katkı sağlayabilir.”</i>	K5
<i>“Küreselleşme, önyargıların kırılmasına ve daha açık fikirli olunmasına yardımcı olabilir.”</i>	K6
<i>“Küreselleşmeyle birlikte insanlar daha evrensel bir bakış açısına sahip olabilir ve millet ile ırk kavramları ortadan kalkabilir.”</i>	K7
<i>“Küreselleşme, ayrımcılık kavramlarının azalmasına katkı sağlayabilir.”</i>	K7
<i>“Küreselleşme, bazı bireylerin yerel kültüre olan bağlılığını azaltabilir ve yetersizlik hissi oluşturabilir.”</i>	K8
<i>“Küreselleşme, kimlik algısını etkiler ancak onu tamamen değiştirmez; bunun yerine uyum sağlamaya çalışan bir kimlik ortaya çıkarır.”</i>	K8
<i>“Kültürler arası etkileşimler, daha geniş bakış açıları kazandırır.”</i>	K2

Katılımcılar, küreselleşmenin kendi kimliklerine dair görüşlerini değiştirdiği ve dönüştürdüğü konusunda hemfikirdir. Küresel eğitim, bireyleri daha hoşgörülü, empatik ve objektif hâle getirmektedir. Bazı katılımcılara göre, küresel karşılaşmalar kalıplaşmış yargıların ortadan kalkmasına ve daha bütüncül bir bakış açısı kazanılmasına yardımcı olmaktadır. Küreselleşmeyle birlikte yerel kültürle kurulan ilişkinin değişebileceği düşünülmektedir. Bazı katılımcılar, yerel değerlerin hâlâ önemli olduğunu vurgularken,

bazıları ise küreselleşmenin kendi kültürleriyle olan bağlarını zayıflattığını belirtmiştir. Katılımcılar, hem yerel hem de küresel değerlerin korunmasının önemine dikkat çekmektedir. Uluslararası projeler ve yabancı öğrencilerle kurulan iletişim, katılımcıların kimlik algılarını değiştirmiştir. Farklı kültürlerle etkileşim, bireyin ufkunu genişletmekte ve hoşgörüyü teşvik etmektedir. Bir katılımcıya göre, bu tür etkileşimler ortak bir kültürün gelişmesine katkı sağlamaktadır.

“Sonuç olarak, bir kişinin dışarıda gördüğü kültür nedeniyle temel olarak sahip olduğu kültürü kolayca kaybetmeyeceğini düşünüyorum. Tabii eğer kaybetmeye meyilli değilse.” (K2)

“Yani, farklı kültürleri tanımak bence farklı bir şey. Yani, algını açıyor çünkü olaylara farklı bir bakış açısından bakabiliyorsun. Farklı açılardan bakabildiğin için algını genişletiyor.” (K4)

“Bu bir dönüşüme yol açtı. Açıkçası, kendi kültüründen insanlarla ve farklı kültürlerden insanlarla birlikte çalışma duygusu farklı şekillerde şekillenebiliyor.” (K6)

Küreselleşmenin sağladığı fırsatlara ve zorluklara ilişkin görüşler Tablo 5.’te verilmiştir.

Tablo 5: Eğitimde Küreselleşmenin Sağladığı Fırsatlar ve Karşılaşılan Zorluklar

Eğitimde küreselleşmenin sağladığı fırsatlar ve karşılaşılan zorluklara dair görüşler	Katılımcı
<i>“Küreselleşme, eğitimde kişisel gelişim için fırsatlar sunar.”</i>	K1
<i>“Olumlu ve olumsuz deneyimler bireyin gelişimine katkı sağlar.”</i>	K2
<i>“Küreselleşme, algı ve bakış açısının genişlemesini sağlar.”</i>	K3
<i>“Türk insanı için belirli bir kalıptan çıkmak zor olabilir ve bu durum uyum sorunlarına yol açabilir.”</i>	K3
<i>“Küresel eğitimde, bize ters düşen şeyleri kabullenmek zor olabilir.”</i>	K4
<i>“Küreselleşme, eğitimin tek bir alanda kalmasını engeller.”</i>	K5
<i>“Yüksek not ortalaması, iyi bir dil becerisi ve gönüllü projelere katılım, küreselleşmenin sunduğu fırsatlardandır.”</i>	K6
<i>“Küreselleşmenin zorlukları arasında, ortak bir kabulün bulunması ve bu kabul düzeyinin gerisinde kalma riski yer alır.”</i>	K7
<i>“Küresel eğitim sistemindeki eksiklikler, bazı bireylerde yetersizlik hissi yaratabilir.”</i>	K8

Küreselleşme, bireysel gelişim, yeni bakış açıları kazanma ve iş olanaklarını artırma gibi önemli fırsatlar sunmaktadır. Katılımcılara göre, uluslararası eğitim bireylerin daha donanımlı ve rekabetçi hâle gelmesine yardımcı olmaktadır. Özellikle yurtdışında yüksek lisans veya doktora yapmak, önemli bir seçenek olarak değerlendirilmektedir.

Ancak, küreselleşmenin ortaya çıkardığı bazı zorluklar da bulunmaktadır. Türk kültürünün yerleşik kalıplarından kopmamak ve uyum sağlama sorunları bu zorluklardan bazılarıdır. Bazı katılımcılar, küresel eğitimin kendi değerlerini kaybettirme

riski taşıdığından endişe duymaktadır. Yetersizlik hissi ve standartlar arasındaki farklılıklar da zorluk olarak görülmektedir.

Katılımcıların çoğu, eğitim ve kariyer hedefleri doğrultusunda yurtdışında eğitim almayı düşündüklerini belirtmiştir. Özellikle yurtdışında yüksek lisans veya doktora yapma düşüncesi oldukça yaygındır. Ancak bazı bireyler, maddi nedenlerle veya ülkede kalmayı tercih ettikleri için bu düşüncelerinden vazgeçebilmektedir.

Katılımcılar, küreselleşmenin sunduğu fırsatları, gelecekteki eğitim ve kariyer hedeflerini belirlemede kullanmak istemektedir. Gelecek kariyer hedefleri açısından güçlü bir not ortalaması, yabancı dil yeterliliği ve gönüllülük çalışmaları önemli avantajlar olarak görülmektedir. Katılımcılar, eğitimin daha fazla küreselleşmesi gerektiğini düşünmektedir.

“Yani, bence öyle çünkü üniversite öğrencileri yurtdışında eğitim almaya, oraya gidip orada öğrenim görmeye çok hevesliler. Ve bunu kendilerine büyük katkı sağlayan bir şey olarak görüyorlar.” (K3)

“Yani, şu an geleceğimin yüksek beklentilere yakın olduğu bir dönemden geçiyorum. Tabii hayatımızda farklı etkenler var. Yani bu, yurtdışına çıkıp çıkamayacağımızı etkiliyor. Ama yine de bir konfor alanı değerlendirmesi var. Çok fazla değişiklik yapmak istemiyorum. Yine de yurtdışında eğitim almak isterim.” (K4)

“Eğer doğru anladıysam, küreselleşmenin hem iyi hem de kötü yönlerinin olduğunun kabulü bir gerçeklik olmalı, bu şekilde. Bence olumsuz tarafları da var, sonuçta ortak bir kabulün olduğu ve o sektörde asgari bir kabul düzeyinin bulunduğu bir alana gireceksiniz.” (K5)

“Standartlardaki farklılıklar nedeniyle. Bazen insanlarda yetersizlik hissine neden oluyor. Yani, iyi bir eğitim almak isteyen, iyi bir üniversitede olan bir kişi bile yine de kendini ülkemizde yetersiz hissedebiliyor. Hâlâ eksik hissedebiliyor.” (K6)

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sonuç olarak, küreselleşen dünyada eğitim bu etkiden payını almıştır. Küreselleşmenin etkisiyle eğitim olanakları gelişmiş ve yurtdışında eğitim alma seçeneği öğrenciler için bir alternatif hâline gelmiştir. Öğrenciler artık sadece kendi ülkelerinde değil, yurtdışında da eğitim almayı düşünmektedir. Bu etki, küreselleşen eğitim ile son yıllarda oldukça hızlı bir şekilde kendini göstermiştir. Yapılan araştırmadan da görülebileceği üzere, öğrencilerin çoğu yurtdışında eğitim almayı, Erasmus gibi programlara katılmayı ya da eğitim kariyerleri kapsamında yurtdışına gitmeyi bir seçenek olarak görmektedir. Katılımcılar, bu eğilimin temel nedenini eğitimin küreselleşmesine bağlamakta ve kimlik inşasında zorluk yaşamadıklarını ifade etmektedir. Gelişen dünyada, bu kimliğin küresel eğitim ortamında daha kolay şekillendirilebileceğini, farklı dünya görüşlerine ulaşabileceklerini, empati duygularının gelişebileceğini ve o ortama daha kolay uyum sağlayabileceklerini düşünmektedirler.

Sonuç olarak, öğrenciler hem kendi düşüncelerini ifade etmiş hem de küreselleşmiş eğitim ile birlikte kendi gelişimlerine ve eğitimsel kararlarına ilişkin bilgiler paylaşmıştır. Bu araştırmanın amacı bağlamında incelenmesi gereken en önemli noktalardan biri, küreselleşmiş eğitimin üniversite öğrencilerinin tercihlerine ve kimlik inşasına olan etkisidir. Bu etkinin oldukça açık şekilde görüldüğü ve öğrencilerin tercihlerini bu doğrultuda geliştirdiği fark edilmektedir. Küreselleşmiş dünya bağlamında öğrenciler, tercihlerinin özel nedenlere ya da düşünsel gelişimlerine dayandığını ifade etmiştir. Ancak yurtdışında eğitim almak ya da küresel eğitimden yararlanmak isteyen öğrenciler için bunun zor olmadığı, bunu isteyen kişiler için oldukça kolay olduğu ve bu durumun üniversitelerinin sunduğu olanakların bir sonucu olduğu belirtilmiştir.

Bulgulardan da anlaşılacağı üzere öğrenciler, küresel eğitimi farklı şekillerde tanımlamıştır. Kendi tercihlerini etkileyen faktörleri açıkça ortaya koymuş ve kendi görüşlerine göre kimlik inşasında etkili olan unsurları açıklamışlardır. Kimlik inşasının küresel eğitimle tamamen değişmeyeceğini ya da bu sürece bağlı olmadığını ifade eden katılımcılar olduğu gibi, kimlik inşasının değişeceğini ve kendi görüşlerinin, dünyalarının bu durumdan etkileneceğini düşünen katılımcılar da mevcuttur. Küresel eğitimde şekillenen etkilerden uzak durmak için seçim yapmayacağını söyleyen ve bu etkilerin değişeceğini belirten katılımcılar da vardır.

Mevcut eğitim politikası göz önünde bulundurulduğunda, katılımcılar bu politikanın küresel eğitim çerçevesinde daha da geliştirilmesi ve uyumlu bir programa dönüştürülmesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Küresel eğitimin yerel kültürle olan bağı koparmadığı görüşünü savunan katılımcılar olduğu gibi, küreselleşmenin olumsuz etkilerinden bahseden katılımcılar da mevcuttur. Ayrıca, katılımcılar okudukları bölümlerin ve yapmak istedikleri mesleklerin etkisiyle yurtdışındaki kariyer planlarını değiştirdiklerini belirtmiş; buna rağmen küresel eğitimin var olması gerektiğini ve kendi bölümlerinin devam edip daha da gelişmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Küreselleşme, farklı ülkelerdeki eğitim sistemlerinin tek tipleşmesine ve dünya genelinde geçerli olabilecek bir sistem oluşturma çabalarına yol açmaktadır. Bu durum, öğrencilerin farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarına daha kolay kabul edilmesini ve akreditasyon süreçlerinin kolaylaşmasını sağlamaktadır. Erasmus gibi öğrenci değişim programları ve uluslararası iş birlikleri, öğrencilere farklı kültürleri tanıma, farklı eğitim sistemlerini deneyimleme ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunma fırsatı sunmaktadır. Bu programlar, öğrencilerin farklı ilgi alanlarını keşfetmesine ve kendilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Öğrencilerin eğitim ve kariyer planları büyük ölçüde küreselleşmeden etkilenmektedir. Yurtdışındaki yüksek lisans veya doktora programlarına katılan öğrencilerin özgeçmişleri güçlenmekte ve bakış açıları genişlemektedir. Ayrıca yurtdışı deneyimi, profesyonel hayatta rekabet avantajı sağlamaktadır.

Küreselleşme, bireylerin benlik algılarını ve yerel kültürlerine olan bağlarını da etkileyebilmektedir. Bazı katılımcılar, küreselleşmenin onları daha sosyal ve empatik hâle getirdiğini ifade ederken; bazıları ise kendi kültürel farklılıklarının azaldığını ve daha homojen hâle geldiklerini düşünmektedir. Kültürlerarası etkileşimler, bireylerin bakış açılarını genişletmekte, önyargıları kırmakta ve hoşgörü duygusunu geliştirmektedir. Ancak bazı katılımcılar, bu tür etkileşimlerin kişisel gelişimlerine önemli bir katkı sağlamadığını belirtmektedir. Küreselleşmeye uyum sağlama konusunda zorlanan bireyler de bulunmaktadır. Bazı öğrenciler için yeni kültür ve eğitim sistemlerine uyum sağlamak oldukça zorlayıcı olabilmektedir. Bazı katılımcılar, küresel eğitimde kendi değerlerine aykırı kavramları benimsemekte zorlandıklarını belirtmiştir. Küreselleşmenin kültürel değerlerin ve tutarlılığın kaybına yol açtığını düşünen katılımcılar da mevcuttur. Bu durum, bireylerin kendilerini eksik hissetmelerine ve yerel kültürlerine olan bağlarını kaybetmelerine neden olabilmektedir. Buna karşın, bazı katılımcılar küresel eğitim alırken kendi bireyselliklerini korumanın mümkün olduğunu düşünmektedir. Ancak yurtdışında eğitim görmek ve uluslararası programlara katılmak, maddi imkânsızlıklar nedeniyle bazı öğrenciler için ulaşılması güç olabilmektedir. Bu durum, eşitsizliklerin artmasına ve fırsatlara erişimin zorlaşmasına yol açabilir.

Bu araştırmanın sonuçları, küreselleşmiş eğitimin öğrencilerin kişisel gelişimleri, kimlik oluşumları ve eğitimsel tercihlerindeki derin etkilerini ortaya koymaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmı küresel eğitimin sunduğu imkânları benimsemiş olsa da bireysel deneyimlerin büyük ölçüde farklılık gösterdiği açıktır. Bazı öğrenciler, yurtdışında eğitim almayı farklı bakış açıları kazanmak, empati geliştirmek ve ufku genişletmek için bir fırsat olarak görmektedir. Bu durum, küresel eğitimin esneklik ve uluslararası bir perspektif kazandırdığına dair literatürdeki çalışmaları desteklemektedir. Öte yandan, bazı katılımcılar kültürel kimliğin korunması konusunda endişelerini dile getirmiş ve kimlik inşasının küresel eğitimle ne derece bağlantılı olduğu konusunda soru işaretleri taşımıştır. Bu karşıt görüşler, küreselleşmenin kişisel gelişim üzerindeki etkilerinin ne kadar karmaşık olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcılar ayrıca üniversitelerin küresel eğitim olanakları sunmadaki rolünün önemini vurgulamıştır. Yurtdışı iş birlikleri, burslar ve Erasmus programlarına erişimin, öğrencilerin tercihlerini şekillendiren önemli bir belirleyici olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, öğrencilerin uluslararası eğitimden faydalanabilmeleri için kurumsal desteğin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak aynı zamanda bu imkânların ne derece kapsayıcı olduğu ve her öğrencinin sosyoekonomik durumuna bakılmaksızın bu imkânlara eşit şekilde erişip erişemediği de sorgulanmalıdır.

Yerel ve küresel eğitimin uyumu da dikkat çeken bir konudur. Bazı katılımcılar, farklı kültürel geçmişlere sahip bireylerle etkileşim kurma fırsatını değerli bulmakla birlikte, yerel kimlik ve kültürel değerlere olan bağın zayıflama riski taşıdığını vurgulamıştır. Bu durum, eğitimde yerel kimliğin korunması ile küresel bütünleşme arasındaki dengeye

ilişkin literatürdeki tartışmaların bir parçasıdır. Bu çalışma, öğrencilerin ilgi alanları ve kimlik oluşumlarının küreselleşmiş eğitimden nasıl etkilendiğine dair önemli veriler sunmaktadır. Ancak aynı zamanda, kültürel hassasiyet, kapsayıcılık ve uluslararası eğitimin uzun vadeli etkileri gibi önemli meseleleri de gündeme getirmektedir. Küresel eğitimin sadece akademik başarıya değil, aynı zamanda kimlik ve kültürel çeşitliliğe yönelik adil ve kapsayıcı bir yaklaşımı da desteklemesi için, bu konuların gelecekteki araştırmalarda derinlemesine ele alınması gerekmektedir.

Küreselleşmenin olumsuz etkilerini azaltmak ve olumlu yönlerini güçlendirmek için eğitim sistemlerinde kültürel farkındalığı teşvik eden programlar uygulanmalıdır. Öğrencilere hem kendi kültürlerini korumayı hem de diğer kültürlerle saygı duymayı öğretmek gerekmektedir. Üniversiteler, uluslararası iş birliği ve değişim programlarını genişletmeli ve öğrencilerin bu programlardan en iyi şekilde faydalanmalarını sağlamalıdır. Bu tür programlar, öğrencilerin yeni bakış açıları kazanmalarına, kendilerini geliştirmelerine ve dünyaya daha açık fikirli bir şekilde bakmalarına olanak tanır. Yurtdışında eğitim görmek ya da uluslararası programlara katılmak isteyen ancak maddi zorluklar yaşayan öğrenciler desteklenmelidir. Bu fırsatlara tüm öğrencilerin eşit erişim sağlaması için burslar, hibeler ve diğer mali destek mekanizmaları oluşturulmalıdır. Küreselleşme bağlamında eğitimin kalitesinin artırılması da öncelik hâline getirilmelidir. Üniversiteler müfredatlarını güncel tutmalı ve öğrencilere hem teorik hem de pratik bilgi ve beceriler kazandırmalıdır. Öğretim elemanlarının eğitimi de uluslararası standartlara uygun olmalıdır. Küreselleşmenin kişisel kimlik üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için, öğrencilerin yerel ve kültürel değerlere bağlılıklarını pekiştiren etkinlikler ve programlar planlanmalıdır. Öğrencilere, küreselleşmenin bir kimlik kaybı değil, bir zenginleşme fırsatı olduğu öğretilmelidir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda küreselleşmiş eğitimin etkinliğini ve kapsayıcılığını artırmaya yönelik çeşitli önerilerde bulunulabilir. Her şeyden önce, öğrencilerin farklı kültürleri, bakış açılarını ve eğitim sistemlerini tanıma fırsatı elde etmeleri için üniversiteler, Erasmus gibi uluslararası değişim programlarını ve diğer küresel girişimleri desteklemeye ve teşvik etmeye devam etmelidir. Bu sayede kimlik inşası güçlenecek, empati gelişecektir. Kurumlar, öğrencilerin kimlik oluşturma sürecinde karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelebilmeleri için rehberlik ve kaynaklar sağlamalıdır. Atölye çalışmaları ve danışmanlık hizmetleri, öğrencilerin yeni ortamlara uyum sağlarken kendi kişiliklerini korumalarına yardımcı olabilir. Öğrencilere küresel eğitime katılım fırsatı sunmak için üniversiteler daha fazla uluslararası iş birliği, mentorluk programları ve farklı sosyoekonomik geçmişe sahip öğrenciler için burslar sağlamalıdır. Yurtdışında eğitim görme imkânı olmayan öğrenciler için yerel üniversiteler müfredatlarına küresel eğitim bileşenleri eklemelidir. Buna uluslararası iş birlikleri, yabancı konuk konuşmacılar ve çevrim içi değişim programları örnek verilebilir. Küreselleşmiş eğitimin kimlik oluşumu ve kişisel gelişim üzerindeki etkilerini daha

kapsamlı inceleyen araştırmalar yapılmalıdır. Bu bulgular, yükseköğretim kurumları ve eğitim politikacıları tarafından çeşitli öğrenci gruplarının ihtiyaçlarına yönelik özel programlar geliştirmek için kullanılmalıdır. Kurumlar, küresel eğitimin geliştirdiği empati ve uyum sağlama becerilerini vurgulayan eğitim programları sunmalıdır. Bu, öğrencilerin hem kişisel hem de mesleki olarak gelişmelerine katkı sağlayacak ve onları dünya ile daha sağlıklı ilişkiler kurmaya hazırlayacaktır.

References

- Bakhtiari, S., ve Shajar, H. (2011). Globalization and Education: Challenges And Opportunities. *International Business and Economics Research Journal (IBER)*, 5(2). <https://doi.org/10.19030/iber.v5i2.3461>
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Brandl, E. (2023). Harmony Through Learning- The Transformative Power of Education For Peace in a Globalized World. *Zenodo (CERN European Organization for Nuclear Research)*. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8433130>
- Catacutan, A., Kilag, O. K., Diano Jr, F., Tiongzon, B., Malbas, M., ve Abendan, C. F. (2023). Competence-Based Curriculum Development in a Globalized Education Landscape. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education (2994-9521)*, 1(4), 270-282.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Çiftçi, S., Yayla, A., ve Sağlam, A. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Öğrenci, Öğretmen ve Eğitim Ortamları. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 718-734.
- Giridharan, B., ve Ling, P. (2020). Transnational education: Developing graduates in Malaysia for a globalized world. *Journal of Humanities and Social Sciences Research*, 1(1), 37-44. <https://doi.org/10.37534/bp.jhssr.2019.v1.n1.id1009.p37>
- Gupta, S. (2022). Multicultural Education: A Holistic Approach towards Development of Globalized Society. *International Journal of Social Sciences Arts and Humanities (ISSN: 2321-4147) (CIF: 3.625) A Quarterly Peer Reviewed Journal*. Vol. 9 No3, 60-63.
- Jensen, L. A., Arnett, J. J., and McKenzie, J. (2011). Globalization and Cultural Identity. In *Springer eBooks* (pp. 285-301). https://doi.org/10.1007/978-1-4419-7988-9_13
- Karaman, K. (2010). Küreselleşme ve Eğitim. *Zeitschrift Für Die Welt Der Turken/Journal Of World Of Turks*, 2(3), 131-144.
- Mutlu, C. (2024). The Globalization of Education: A Study on International Students in Türkiye. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 748-760. <https://doi.org/10.24315/tred.1382464>
- Nikitina, I., and Ishchenko, T. (2023). Optimization of Education Within Globalized Learning System. *Zenodo*. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10260080>
- Okon, E. E., and Chukwurah, C. C. (2020). Technology-Driven Teaching Skills' Need of Business Education Lecturers and Content Delivery in a Globalised Economy. *Journal of Education*

- and Learning (EduLearn)*, 14(3), 393-401.
- Özdemir, A., ve İlhan, A. (2021). Beyin Göçü: Öğrencilerin Yurt Dışı Eğitime Yönlendiren Sebepler Bağlamında Nitel Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(42), 1159-1186.
- Razak, A., and Abbas, M. (2011). Globalization and its Impact on Education and Culture. *World Journal of Islamic History and Civilization*. [http://idosi.org/wjihc/wjihc1\(1\)11/6.pdf](http://idosi.org/wjihc/wjihc1(1)11/6.pdf)
- Rosenmann, A., Reese, G., and Cameron, J. E. (2016). Social identities in a globalized world: Challenges and Opportunities For Collective Action. *Perspectives on Psychological Science*, 11(2), 202-221.
- Sağırlı, M. (2007). Eğitimin Küreselleşmesi. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 53, pp. 423-475). Istanbul University.
- Sherefetdinova, E. R. (2024). Globalization and The Shifting Sands of Cultural Identity. *Kokand University Research Base*, 124-127.
- Tomlinson, J. (2003). Globalization and Cultural Identity. In D. Held (Ed.), *The Global Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate* (pp. 269-277). Cambridge, UK: Polity.
- Williams, J. J. (2015). Internationalizing Legal Education: A Cooperative Tool in a Globalized World. *Indonesian Journal of International Law*, 12(4). <https://doi.org/10.17304/ijil.vol12.4.616>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.